

«Άξια» και «ανάξια» ζωή

Γιώργος Κόκκινος

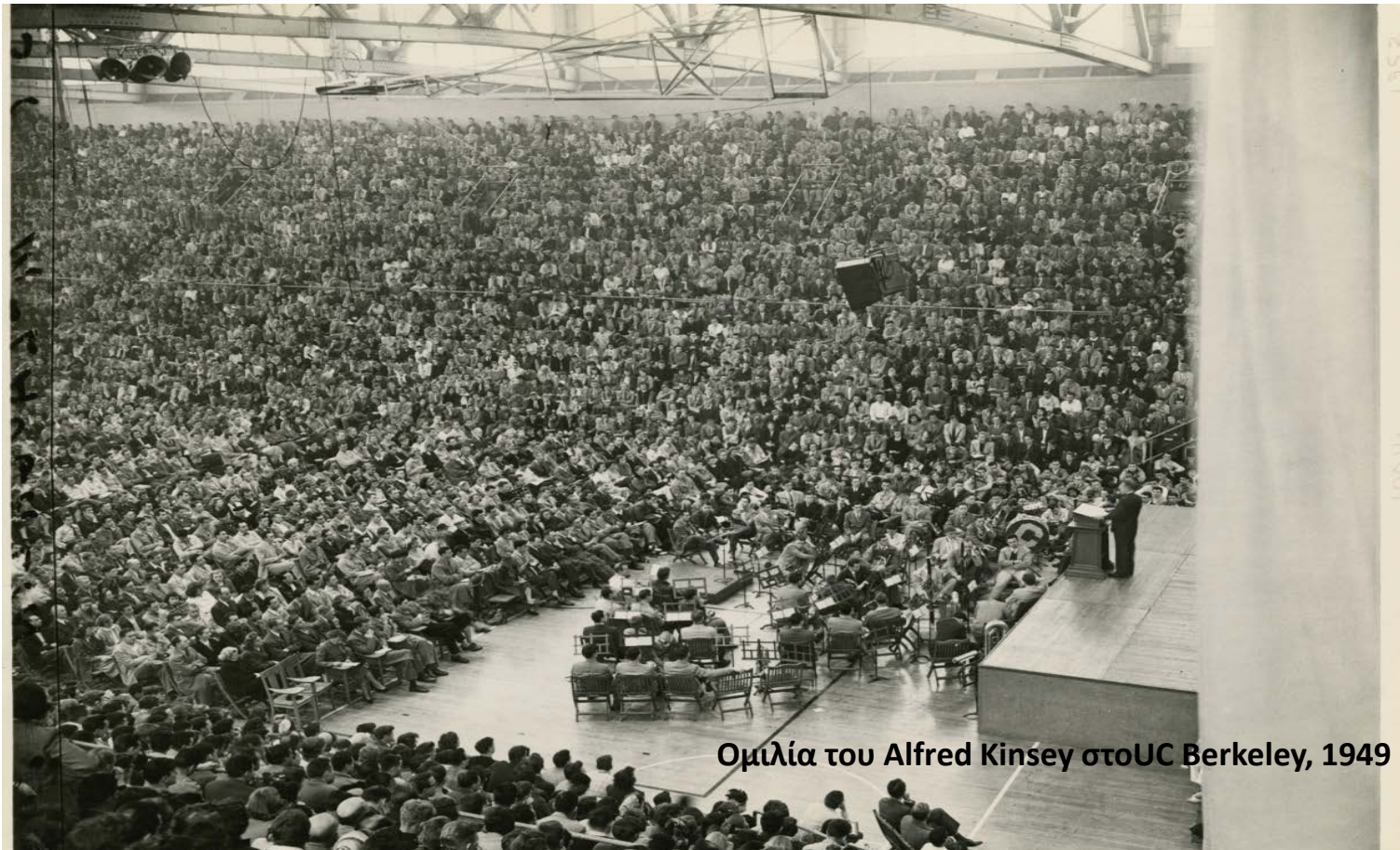
Ευγονική, εκφυλισμός,
βιοπολιτική: ο γιατρός
στο ρόλο του κοινωνικού
θεραπευτή και
του εθνικού αναμορφωτή

Γιώργος Κόκκινος
ΠΤΔΕ, Παν. Αιγαίου

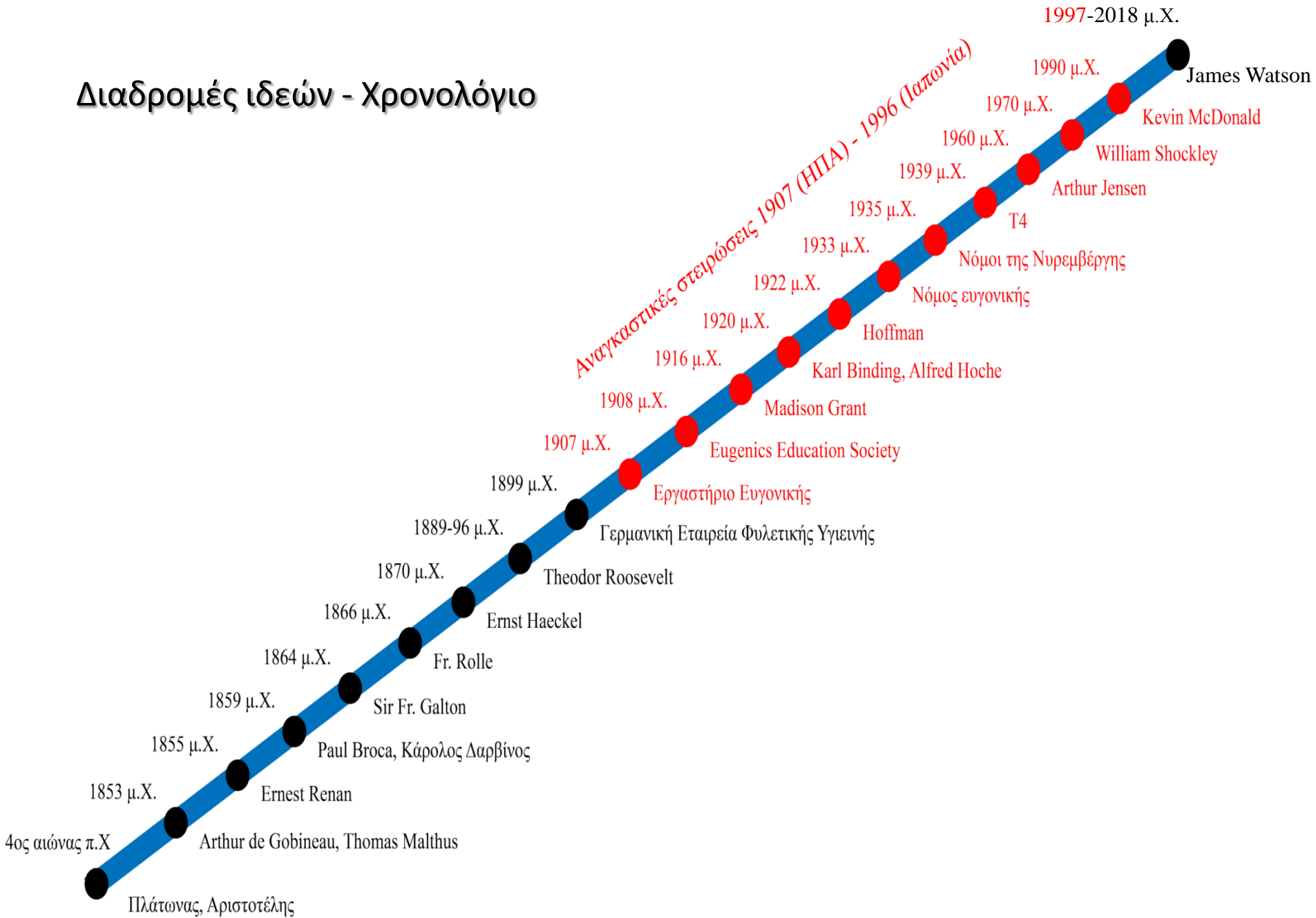
Ευγονική: Η ιστορία μιας επικίνδυνης ιδέας που μετατράπηκε σε εργαλείο κοινωνικής μηχανικής.

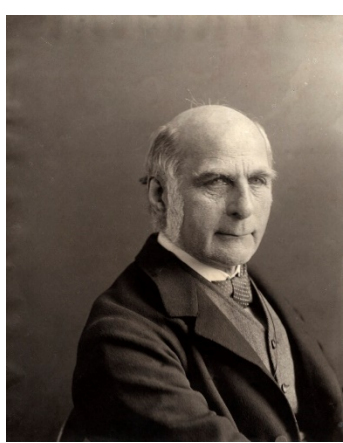
Ή αλλιώς πώς οι πυκνώσεις ιδεών σχηματίζουν νεφελώματα και αστερισμούς

Ομιλία του Alfred Kinsey στο UC Berkeley, 1949

Διαδρομές ιδεών - Χρονολόγιο

Ο **Francis Galton (1822-1911)**, ψυχολόγος, φυσιολόγος, κοινωνικός δαρβινιστής, πατέρας της ευγονικής, χρησιμοποίησε τόσο ποιοτικές όσο και ποσοτικές προσεγγίσεις για να καθορίσει την κανονικότητα. Με σύνθετες φωτογραφίες προσπάθησε να δημιουργήσει τύπους εγκληματιών και ασθενειών. (*Francis Galton, "Composite Portraits, Made by Combining Those of Many Different Persons Into a Single Resultant Figure", The Journal of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, Vol. 8 (1879), pp. 132-144*)

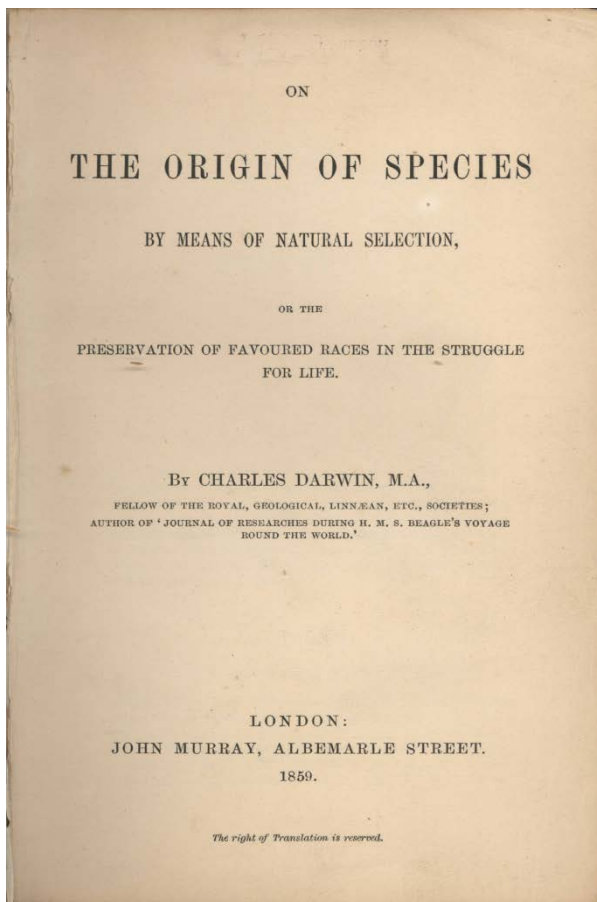
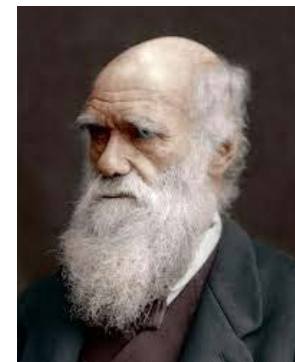
Ευγονική: βελτίωση της γενετικής σύνθεσης του ανθρώπινου είδους και προστασία του από γενετικές και κοινωνικές παθογένειες.

Profile The Jewish Type Full Face

Το **1859**,

ο Κάρλος Δαρβίνος στο σύγγραμμά του ***On the Origin of Species by Means of Natural Selection or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life*** δίνει σάρκα και οστά στην εξελικτική θεωρία και τη φυσική επιλογή, χωρίς ωστόσο ευγονικές, φυλετικές ή κοινωνικοδαρβινικές συνδηλώσεις (κάτι που έκανε ο Herbert Spencer): η ονοματική φράση **“Favoured Races”** σημαίνει την **ποικιλομορφία των ειδών** και διόλου δεν υπονοεί κάποιου είδους ιεράρχηση φυλετικών συνόλων και ανθρώπινων τύπων.

Η πρώτη μετάφραση της **Καταγωγής των ειδών** έγινε από τον Νίκο Καζαντζάκη και εκδόθηκε από τον Φέξη το 1915.

Η ενασχόληση του **Galton** με το ζήτημα της **κληρονομικής μεταβίβασης των υψηλών νοητικών λειτουργιών** προδιαγράφει τη μετέπειτα **σταθερή εμμονή του ευγονικού κινήματος στις κλίμακες μέτρησης της ευφυΐας** υπό το πρίσμα τόσο ενός **μηχανισμού ελέγχου** και περιορισμού της αναπαραγωγής των ατόμων που την στερούνται θέτοντας σε κίνδυνο την εκπολιτιστική διαδικασία και τη δημόσια υγεία, όσο και ενός **αντισταθμιστικού μηχανισμού βελτιστοποίησης της κληρονομικής σύζευξης** διανοητικά προικισμένων ατόμων.

αφετηρίες του ευγονικού προβληματισμού

Ο μαλθουσιανισμός

η απαισιόδοξη ανάγνωση της ιστορικής εξέλιξης και της κοινωνικοπολιτικής δυναμικής από την οπτική γωνία του συνεχώς διευρυνόμενου χάσματος μεταξύ της αύξησης του πληθυσμού κατά γεωμετρική πρόοδο και της μείωσης των διαθέσιμων πόρων.

Η εφεκτικότητα έναντι του λαμαρκισμού

Η βιολογική θεωρία ότι οι συμπεριφορικές προσαρμογές που κάνουν οι οργανισμοί, μεταβιβάζονται ως επίκτητα χαρακτηριστικά στους απογόνους.

Ο δαρβινισμός

η θεωρία της φυσικής επιλογής και της προσαρμογής στο περιβάλλον

Ο **μεντελισμός**, πλησίστιος του οποίου έπλευσε ο **Galton**, βιολογική θεωρία που άρχισε να διαμορφώνεται από τη δεκαετία του 1860, δεν επηρέασε τον Galton διότι το έργο του **Mendel** μεταφράστηκε στην αγγλική γλώσσα μόλις στις αρχές του 20ού αιώνα. Ο **μεντελισμός** αμφισβήτησε ριζικά τον λαμαρκισμό επιμένοντας στον διαχωρισμό κυρίαρχων και υπολειπόμενων χαρακτηριστικών, καθώς και στην πειραματικά τεκμηριωμένη διαπίστωση ότι η κληρονομικότητα θεμελιώνεται σε φυσικές νομοτέλειες, η ισχύς των οποίων καθιστά αναπόφευκτη την πιστή αναπαραγωγή των γονιδιακών γνωρισμάτων.

Όμως, σε ορισμένο βαθμό, το ενδιαφέρον του Galton για την κληρονομικότητα προέκυψε και από τη μέριμνα και την κινδυνολογία για τη δημόσια υγεία, η οποία είχε τρωθεί βάνουσα από τις αλλεπάλληλες επιδημίες χολέρας.

1836: ιδρύεται στη Μεγάλη Βρετανία το Γενικό Γραφείο Στατιστικής με σκοπό την επιδημιολογική έρευνα, ειδικά σε σχέση με την εργατική τάξη και τους απόρους των πόλεων

1848: θεσπίστηκε ο βρετανικός νόμος για την προστασία της δημόσιας υγείας, που λειτούργησε ως κανονιστικό πρότυπο και για άλλα κράτη.

1851: συγκλήθηκε στη γαλλική πρωτεύουσα για πρώτη φορά η Διεθνής Υγιεινομική Σύνοδος με σκοπό τη διακρατική συνεργασία για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των επιδημιών

Gregor Johann Mendel 1822-1884

1864 τέθηκε σε εφαρμογή στη Βρετανική Αυτοκρατορία και ο **Νόμος για τις Μεταδοτικές Ασθένειες**. Η θέσπισή του κρίθηκε αναγκαία λόγω του υψηλού ποσοστού νοσούντων από αφροδίσια νοσήματα και δη από σύφιλη, ειδικά στις τάξεις του στρατού και του ναυτικού.

Η εφαρμογή του νόμου παρέμεινε προβληματική λόγω των αντιδράσεων που προκλήθηκαν από **βρετανίδες φεμινίστριες με ηγέτιδα την Josephine Butler**. Κατά την κρίση τους, η εφαρμογή του νόμου όχι μόνο πλήγωνε βάνουσα την αξιοπρέπεια των γυναικών, ενώ, ταυτόχρονα, επιβράβευε, εμμέσως πλην σαφώς, την ανδρική ανηθικότητα, λαγνεία και υποκρισία, αλλά και δαιμονοποιούσε αδιακρίτως το γυναικείο σώμα, ως αισθησιακά θελκτικό, αμαρτωλό και νοσηρό, ως πηγή κινδύνων και ως μέσο πρόκλησης ηθικών υπερβάσεων που έθεταν στο στόχαστρο τα χρηστά ήθη.

Στη διάρκεια του 19ου αιώνα έπασχε από σύφιλη στις ευρωπαϊκές χώρες ποσοστό υψηλότερο του 15% του ενήλικου πληθυσμού, ενώ μεταξύ των ιερόδουλων το ποσοστό αυτό έφθανε το 70%.

1869 η κυβέρνηση της Αυστραλίας θεσπίζει τη νομοθεσία που θα επιτρέψει την πολιτισμική γενοκτονία των Αβορίγινων και την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους.

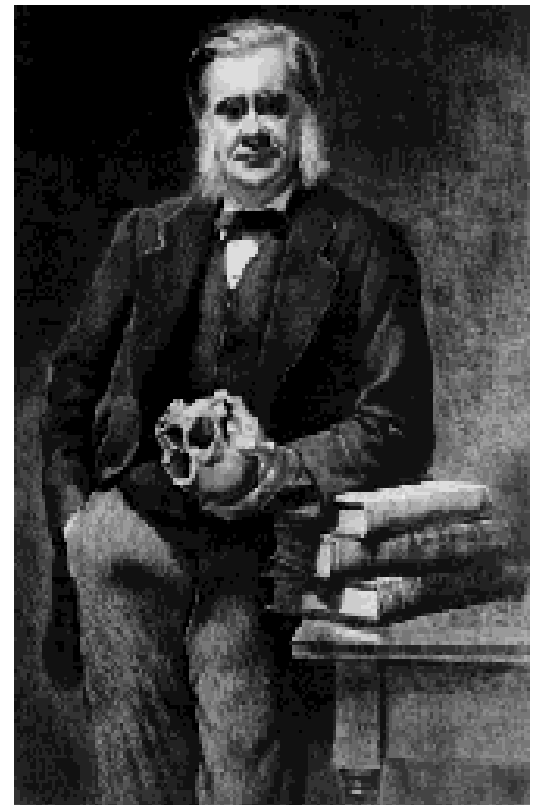
τα παιδιά Αβορίγινων ή τα προερχόμενα από μεικτούς γάμους έπρεπε να απομακρυνθούν βιαίως από τις οικογένειές τους και να εγκλειστούν σε θρησκευτικά ή κρατικά ιδρύματα όπου θα διέμεναν από την ηλικία των 4 έως την ηλικία των 14 ετών στερούμενα δικαιώματα και αγαθά, όπως η ασφάλεια, η στοργή, η μητρική γλώσσα, η μόρφωση, η καλή διατροφή και η προστασία από τις ασθένειες.

Η γενοκτονική αυτή πολιτική των **«κλεμμένων γενεών»** και οι ποικίλες διακρίσεις και αποκλεισμοί σε βάρος των Αβορίγινων θα παραμείνει ενεργή έως το **1976**.

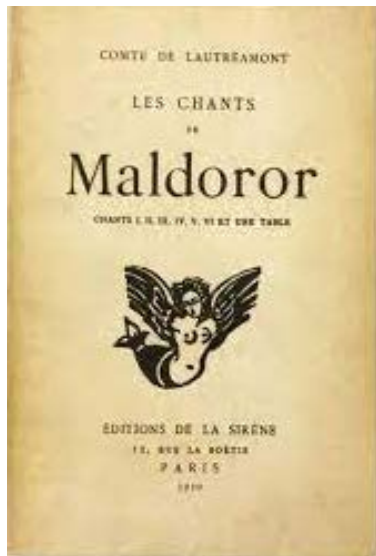
1861: ο βρετανός βιολόγος **Thomas Huxley**, μετά από συστηματική **παρατήρηση κρανίων ιθαγενών από την Αυστραλία**, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αυτά είχαν μεγάλη ομοιότητα με το κρανίο του Νεάντερταλ, στοιχείο που συνηγορούσε, κατά τον ισχυρισμό του, στην **άποψη ότι οι Αβορίγινες ήταν «ανεξέλικτα ανθρωπολογικά κατάλοιπα»** του απώτατου παρελθόντος, εξακολουθούσαν δηλαδή να βρίσκονται στα αρχικά στάδια της εξελικτικής διαδικασίας. Για τον λόγο αυτό, ως πρόγονοι του Homo Sapiens, ήταν **καταδικασμένοι είτε να εξαφανιστούν είτε να αντιμετωπίζονται σαν σκλάβοι, εάν βεβαίως δεν εξοντώνονταν από τις επιδημίες**. Με το πόρισμά του αυτό ο **Huxley έδινε συγχωροχάρτι στη γενοκτονική πολιτική των λευκών αποικιοκρατών**.

Η βιολογία και η ιατρική μετατράπηκαν τότε σε μηχανισμούς πολιτικής νομιμοποίησης και ιδεολογικής εργαλειοποίησης χάριν του εθνικισμού, του ευρωκεντρισμού και της αποικιοκρατίας.

1869: εκδίδονται στο Παρίσι τα *Άσματα του Μαλντορόρ* του Isidore Ducas (ψευδώνυμο: κόμης ντε Λωτρεαμόν), ένα σύνολο πεζών ποιημάτων γραμμένων από έναν εικοσάχρονο μόλις ποιητή, που προϋποθέτοντας τον μπωντλερισμό επιδιώκουν τη ρήξη με κάθε θεσμοποιημένο αντιληπτικό σχήμα

Man Ray, *The Enigma of Isidore Ducasse*, 1920

Γίνεται ιερόσυλος, **καταπατά taboo**, υμνεί **το ανορθολογικό και το γκροτέσκο**, αναγκάζει τους αναγνώστες του να έρθουν αντιμέτωποι με αρχετυπικές φοβίες και απωθημένα αιώνων, **εναντιώνεται στην ηθικολογία**, επιτείνει τους εφιάλτες που γέννησε η ίδια η νεωτερικότητα, **καταγγέλλει τις σχέσεις κυριαρχίας που οργανώνουν την αστική κοινωνία**, αποδομεί τη διάχυτη υποκρισία και τις ιδέες-στυλοβάτες του πολιτικού φιλελευθερισμού που παίζουν ρόλο μαζικής φενάκης. **Ποτέ μια ποιητική συλλογή δεν μπόρεσε με τόσο άμεσο τρόπο να κάνει ένα ολόκληρο σύστημα να σταθεί απέναντι στα πολύπτυχα σκοτάδια του.** Ο θετικιστικός επιστημονισμός δεν ήταν, κατά τη γνώμη του Λωτρεαμόν, ένας μηχανισμός που ήταν προορισμένος να τα διαλύσει. Συχνά συνέβαινε το ακριβώς αντίθετο.

Salvador Dalí, From: *Les Chants de Maldoror*, facing p.190, 1934

1870: ο γερμανός ζωολόγος και καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Ιένας **Ernst Haeckel** (1834-1919) εκδίδει το βιβλίο *Natürliche Schöpfungsgeschichte* [*Η φυσική ιστορία της Δημιουργίας*]. Είναι ριζοσπάστης εθνικιστής ως επίλεκτο άλλωστε μέλος της περίφημης μυστικής Εταιρείας της Θούλης.

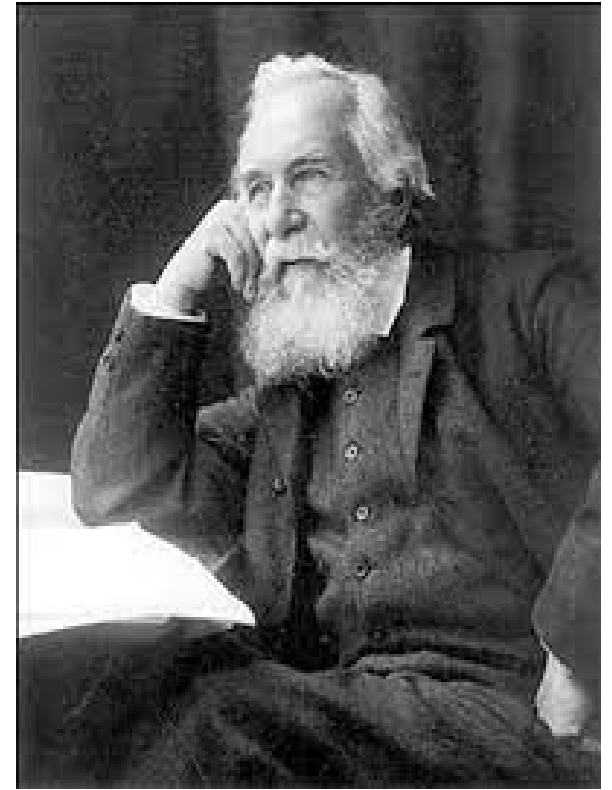
✓ Κήρυκας της **φυλετικής ιεραρχίας**.

✓ Άσκησε καταλυτικό ρόλο στη διαμόρφωση του πεδίου που ονομάστηκε στη συνέχεια **οικολογία**

✓ υπερθεματίζει το σπαρτιατικό πρότυπο της «**ρίψης των ασθενικών νηπίων στον Καιάδα**»

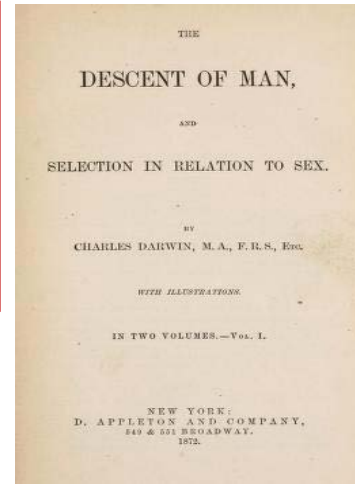
το ανθρώπινο νεογνό, μη έχοντας συνείδηση, λογική και ψυχή, δεν πρέπει να νοείται ως ανθρώπινο πλάσμα αλλά ως ζώο. Άρα είναι **επιτρεπτή η στέρηση της ζωής του όταν πάσχει** από σοβαρές κληρονομικές ή διανοητικές ασθένειες και αναπηρίες οι οποίες **θέτουν σε κίνδυνο τη φυλετική υγεία και ακμή του έθνους**.

✓ καταλληλότερη μέθοδο θανάτωσης ο Haeckel πρότεινε την **ένεση μορφίνης ή κυανίου**.

τα έργα του Haeckel υπήρξαν ο **βασικός δίαυλος διείσδυσης του δαρβινισμού στην Ελλάδα**, όπως επίσης αξίζει να επισημανθεί το γεγονός ότι η παράδοση που δημιούργησε εκβάλλει σχεδόν κατευθείαν στη ναζιστική φυλετική υγιεινή

1871 ο Δαρβίνος δημοσιεύει το βιβλίο του *The Descent of Man and the Selection in Relation to Sex* επιχειρώντας να τεκμηριώσει την ιδέα της προέλευσης των έμβιων όντων από ένα μόνο γονίδιο και όχι από πολλά, διαφορετικά και ιεραρχημένων χαρακτηριστικών (πολυγονιδιακότητα), όπως πρέσβευαν ο **John Atkins** (1685-1757) και ο **Βολταίρος** (1694-1778).

Βολταίρος: *Traité de Metaphysique* (1734)
υπερθεμάτιζε την ιδέα της ιεραρχίας των ανθρώπινων φυλών και γενικώς των έμβιων όντων αντιμετωπίζοντας τον λευκό άνθρωπο ως εξ ορισμού υπέρτερο του έγχρωμου.

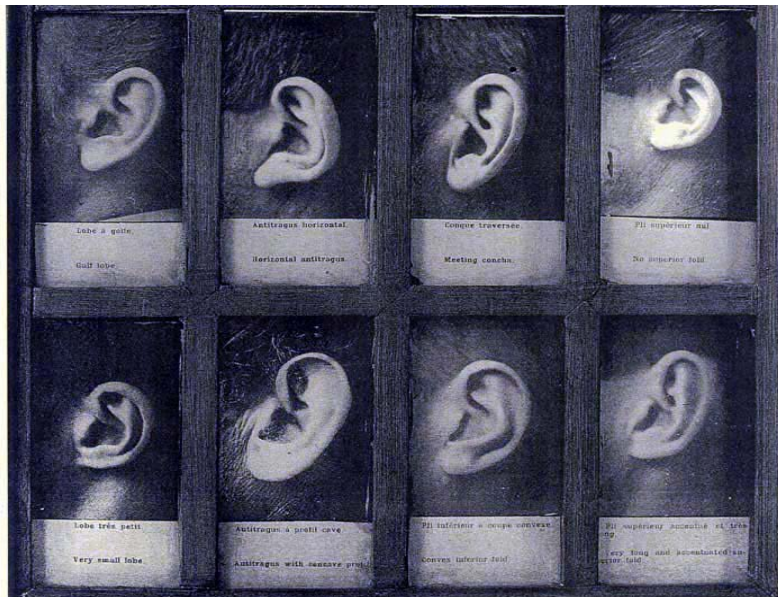
Voltaire

Ludwig Gumplowicz (1838-1909): *Rassenkampf*
[Φυλετικός αγώνας], βιβλίο το οποίο για τους ιστορικούς του ρατσισμού και της ευγονικής αποτελεί μια από τις κοτίδες καλλιέργειας της φυλετολογίας και της φυλετικής υγιεινής.

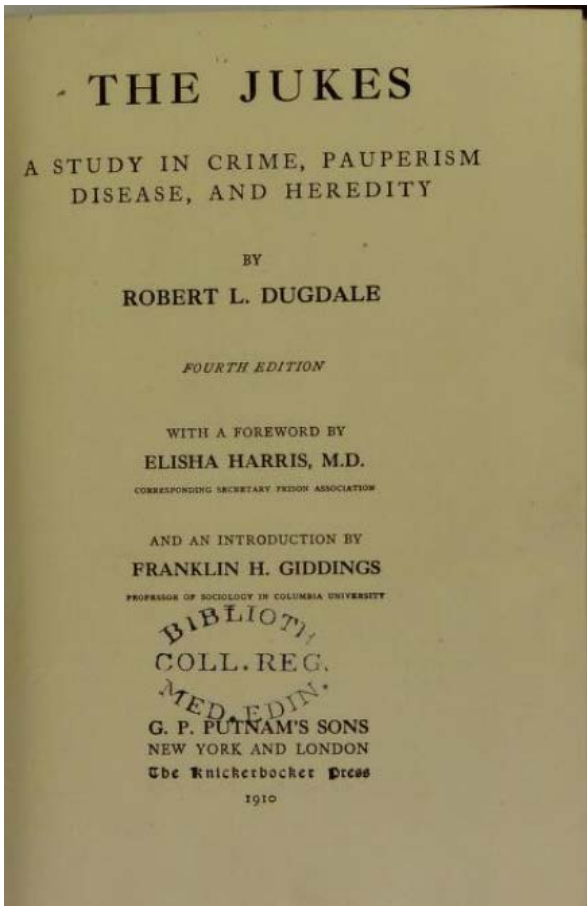
1876 συγκαλείται στις Βρυξέλλες το **πρώτο διεθνές συνέδριο υγιεινής**

Cesare Lombroso (1835-1909), διάσημος καθηγητής εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο της Παβίας και του Τορίνο και ιδρυτής της επιστημονικοφανούς γνωστικής πειθαρχίας της **εγκληματολογικής ανθρωπολογίας**, εκδίδει το βιβλίο *L' Uomo Delinquente* [Ο εγκληματίας], στο οποίο **ανάγει τα αίτια της εγκληματικής και της παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς όχι σε κοινωνικούς παράγοντες, αλλά σε γενετικούς και κληρονομικούς, δηλαδή στην ίδια την προβληματική και ένοχη φύση του εγκληματία, σε μια εγγενή παθολογία που είναι κωδικοποιημένη στην εικόνα του κρανίου, του προσώπου και του σώματός του.**

Όντας εβραϊκής καταγωγής, ο Lombroso δεν εσωτέρικευσε τα κυρίαρχα αντισημιτικά στερεότυπα αναπτύσσοντας μια στάση **«μίσους εναντίον του εαυτού»**, όπως πολλοί άλλοι αφομοιωμένοι Εβραίοι. Για το λόγο αυτό, παρά τους κοινούς τόπους της εποχής, **δεν συνέδεσε τη διασπορική ή μειονοτική ταυτότητα του Εβραίου με το νοσηρό, το εγκληματικό και το εκφυλισμένο.**

Μελέτη που αφορούσε μια «εκφυλισμένη» οικογένεια φτωχών λευκών Αμερικανών, η οποία αναπαραγόταν χωρίς διακοπή «μολύνοντας» το βιολογικό κεφάλαιο του έθνους. Συγγραφέας του βιβλίου ο Robert Dugdale και τίτλος του *The Jukes: A Study in Crime, Pauperism, Disease, and Heredity*. Η οργανική σύνδεση της νοσηρής κληρονομικότητας με την κοινωνική εξαθλίωση, την ασθένεια και την εγκληματική συμπεριφορά φαινόταν αυτονόητη στο φως του εξαπλωνόμενου λομπροζισμού.

Η κοινωνική ανισότητα εκλαμβάνονταν ως συνέπεια του εγγενούς εκφυλισμού. Επομένως, φτωχοί, απόκληροι, φορείς ποικίλων αναπηριών, νοητικά υστερούντες και ψυχοπαθείς έπρεπε εξ ορισμού να είναι οι τρόφιμοι των γρήγορα πολλαπλασιαζόμενων ασύλων ώστε να αποκλειστούν δια παντός από τις επικοινωνιακές ροές και τις κοινωνικές σχέσεις, οπότε θα ήταν πιθανό να «δηλητηριάσουν» με το «βρώμικο αίμα» τους την υγεία του αμερικανικού έθνους.

1881: ο γερμανός σοσιαλιστής **Eugen Dühring (1833-1921)** εκδίδει το βιβλίο του *Die Judenfrage als Rassen, Sitten und Kulturfrage. Mit einer weltgeschichtlichen Antwort* [Το εβραϊκό ζήτημα ως πρόβλημα φυλής, ηθών και πολιτισμού. Με μια κοσμοϊστορική απάντηση], στις σελίδες του οποίου επιχειρεί αφενός μεν την επιστημονική και φιλοσοφική **θεμελίωση του όρου «ράτσα / φυλή»** προσδίδοντας επιστημονικοφανές επίχρισμα στον αντισημιτισμό, αφετέρου δε **κατατάσσει τους Εβραίους μόλις στη βάση της «φυλετικής ιεραρχίας»**. Ο «μαθητής» του **Dühring, Georg von Schönerer**, υπήρξε ένας από τους βασικούς διαύλους εξοικείωσης του νεαρού Adolf Hitler με τον επιστημονικοφανή ρατσισμό και τον αντισημιτισμό.

Τον ίδιο χρόνο διεξάγεται στην Ουάσιγκτον το 1ο Διεθνές Συνέδριο για τη Δημόσια Υγεία, σκοπός του οποίου ήταν ο συντονισμός αναφορικά με τη λήψη και **εφαρμογή μέτρων για την καταπολέμηση της χολέρας.**

1883: εκδίδεται στο Λονδίνο το αυτοβιογραφικό βιβλίο του **Sir Francis Galton** *Inquiries into Human Faculty and its Development* (Έρευνες για την ανθρώπινη διάνοια και την εξέλιξή της), στο οποίο κάνει την εμφάνισή του ο όρος Ευγονική (eugenics). Ο όρος σηματοδοτεί τη συστηματική επιστημονική ενασχόληση με τα ζητήματα που αφορούν τη διατήρηση και βελτίωση των ενδιαθέτων φυλετικών χαρακτηριστικών μιας κοινωνικής τάξης, ενός έθνους ή μιας φυλής (race improvement).

η ευγονική νοείται ως φυλετική υγιεινή και θα έπρεπε να καταστεί η θρησκεία του μέλλοντος, άποψη που **διατυπώνει το 1904.** Είναι δηλαδή η «επιστήμη» που διερευνά τη γενετική κληρονομιά ενός λαού αναδεικνύοντας φυσικές νομοτέλειες, βιολογικούς καθορισμούς και εγγενείς φυλετικές ιεραρχίες.

Εξώφυλλο περιοδικού το 1913 το οποίο παρουσιάζει πώς η ευγονική είναι στο επίκεντρο της πνευματικής και πολιτικής συζήτησης.

Η **ευγονική** προσδιορίζεται από τον ιδρυτή της ως **παρεμβατική «επιστημονική» πρακτική** η οποία αποβλέπει:

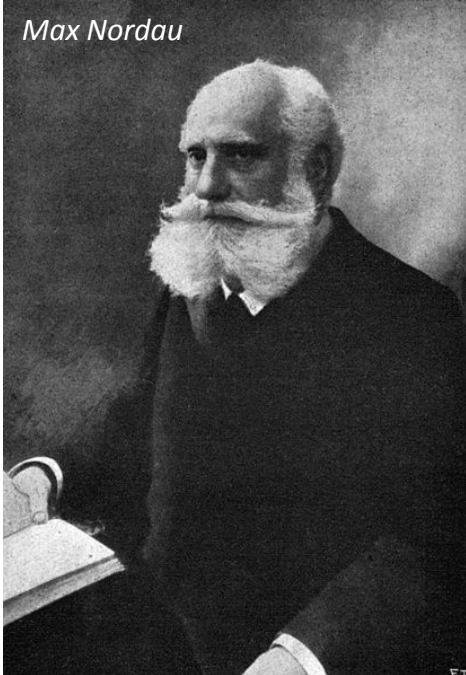
- α) στην ταξινόμηση και τυποποίηση των κληρονομικών γνωρισμάτων,
- β) στη διατήρηση της υγείας και στην προστασία της φυλετικής ιδιοσυστασίας ενός πληθυσμού από νοσογόνους ή θνησογόνους παράγοντες
- γ) στη «διόρθωση», τη βελτίωση και την τελειοποίησή τους (θετική ευγονική).

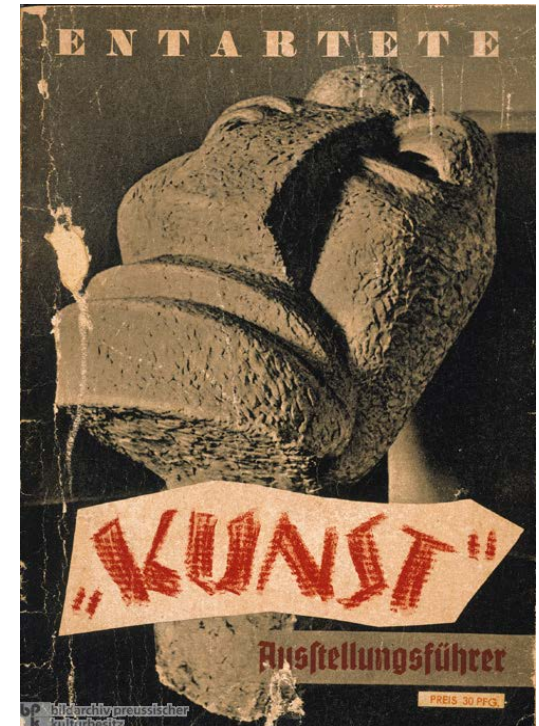
1883: ο εβραιο-ουγγρικής καταγωγής γιατρός **Max Nordau (1849-1923)** εκδίδει το βιβλίο *Die konventionellen Lügen der Kulturmenschheit* [Τα συμβατικά ψεύδη της διανοήσης], συνδέοντας την ιστορική απαισιοδοξία για το μέλλον του ευρωπαϊκού πολιτισμού [το ιδεολόγημα της προϊούσας παρακμής και του εκφυλισμού] και την κοινωνική παθογένεια της νεωτερικότητας με τα ζητήματα της δημόσιας υγείας.

Κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, ιδρύεται στη Γερμανία από κύκλους **χριστιανών ηθικολόγων** το περιοδικό *Auf der Wacht* [Σε Επαγρύπνηση] για να συσπειρώσει τους πολέμιους του αλκοολισμού και να δημιουργήσει τη θεσμική βάση τόσο για την ενημέρωση του λαού όσο και για την άσκηση πίεσης στην εκτελεστική και νομοθετική εξουσία για τη λήψη μέτρων καταστολής.

Max Nordau

"Degenerate Art" exhibition; the cover features Otto Freundlich's monumental sculpture, *Der neue Mensch* [The New Man] (1912)

Γιατροί, ψυχίατροι και φοιτητές ιατρικής, που δεν τους διχάζει η πολιτικο-ιδεολογική διάκριση μεταξύ συντηρητισμού - φιλελευθερισμού - σοσιαλδημοκρατίας, προσχωρούν στο κίνημα θεωρώντας ότι **ο αλκοολισμός**, ως μια από τις **βασικές κοινωνικές παθογένειες της νεωτερικότητας**, υπονομεύει τη δημόσια υγεία και τη βιολογική ευρωστία του έθνους. Τότε ακριβώς διαμορφώνεται και **μια ζώνη ωσμών του αντι-αλκοολικού κινήματος με το επίσης αναδυόμενο ευγονικό κίνημα**, ακριβώς επειδή **ο αλκοολισμός ήταν ήδη συνυφασμένος με τη νοσηρή κληρονομικότητα, την εγκληματικότητα, την πορνεία, τη δημογραφική συρρίκνωση, τα αφροδίσια νοσήματα και ιδιαιτέρως τη σύφιλη, την έκλυση των ηθών και την ταξική «αθλιότητα» της εργατικής τάξης και του υποπρολεταριάτου κυρίως στις μεγαλουπόλεις του Βερολίνου και του Αμβούργου, όπου υπήρχε ο κίνδυνος να «μολύνουν», σε συνθήκες κρίσης, και τα μεσαία στρώματα του πληθυσμού.**

UNFIT HUMAN TRAITS
SUCH AS FEEBLEMINDEDNESS
EPILEPSY, CRIMINALITY,
INSANITY, ALCOHOLISM,
PAUPERISM AND MANY OTHERS.
RUN IN FAMILIES AND ARE
INHERITED IN EXACTLY THE
SAME WAY AS COLOR IN
GUINEA PIGS. IF ALL
MARRIAGES WERE EUGENIC
WE COULD BREED OUT
MOST OF THIS UNFITNESS
IN THREE GENERATIONS.

THE TRIANGLE OF LIFE

ENVIRONMENT HAVE
EDUCATION DO
WHAT YOU ARE
HERITAGE ARE

YOU CAN IMPROVE YOUR EDUCATION,
AND EVEN CHANGE YOUR ENVIRONMENT;
BUT WHAT YOU REALLY ARE WAS ALL
SETTLED WHEN YOUR PARENTS WERE
BORN.
SELECTED PARENTS WILL HAVE
BETTER CHILDREN THIS
IS THE GREAT AIM OF EUGENICS

1884: οργανώθηκε στο Λονδίνο η **Διεθνής Έκθεση Υγείας**. Στο πλαίσιο της διεξαγωγής της το **Εργαστήριο Ανθρωπομετρίας του Galton** υπέβαλε σε **ανθρωπομετρικές δοκιμασίες περίπου 9.000 άτομα** συλλέγοντας και ταξινομώντας σωματικά και μορφικά χαρακτηριστικά και ελέγχοντας την αμεσότητα της νοητικής αντίληψής τους. **Σκοπός ήταν η δημιουργία βάσεων δεδομένων και η ανάδυση από αυτά ιεραρχημένων ομάδων νοητικής ικανότητας.**

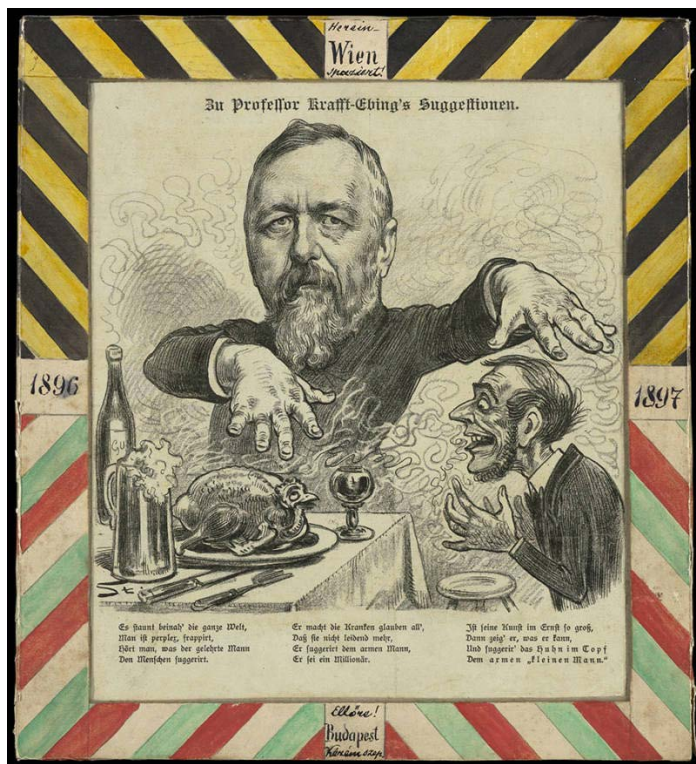
MR. FRANCIS GALTON'S ANTHROPOMETRIC LABORATORY.

The Laboratory communicates with the "Western Gallery" in which the Scientific Collections of the South Kensington Museum are contained. The Western Gallery runs parallel to Queen's Gate, and is entered from the Imperial Institute Road. Admission is free.

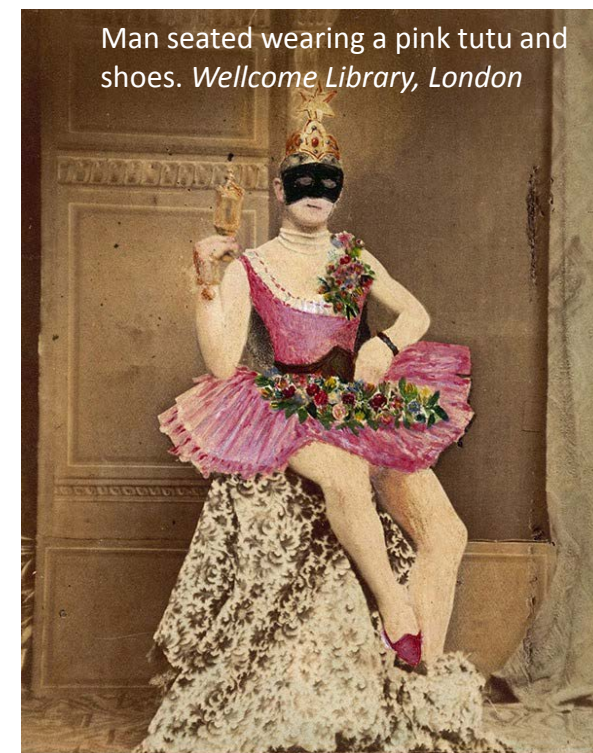
Date of Measurement.			Initials.	Birthday.			Eye Color.	Sex.	Single, Married, or Widowed?	Page of Register.				
Day.	Month.	Year.		Day.	Month.	Year.								
19	5	94	Pa l	21	7	66	Brown grey	M	S	966 6600				
Head length, maximum	Head breadth, maximum.	Cheek bones, maximum breadth.	Height standing, less heels of shoes.	Span of arms from opposite finger tips in front of chest.		Weight in ordinary clothing.	Strength of grasp.		Breath capacity.	Color Sense.	Keeness of Eyesight.			
				Right hand.	Left hand.		Diamond Numerals, read at inches.				Smallest Snellen's type read at 6 metres.			
Millimetres.	Millimetres.	Millimetres	Inch. Tenths.	Inch. Tenths.	lbs.	lbs.	lbs.	Cubic inches.	? Normal.	Right eye.	Left eye.	Right Eye.	Left Eye.	
195	156	131	66.6	69.3	130	75	75	225	Yes	16	14	No.	No.	
										With lens whose focus in inches is				
										Smallest Snellen's type legible at 6 mtrs.				
Height sitting above seat of chair.		Length from elbow to finger tip.		Length of middle finger of left hand.	Keeness of hearing.	Highest audible note, (by whistle)	Reaction time, in hundredths of a second		Greatest speed of blow with fist.	NOTE.—Snellen's types are legible by normal eyes at as many metres distance as the numbers they severally bear.				
Inch. Tenths.	Millimetres	Millimetres	Millimetres				? Normal.	Vibrations per second.		To Sight	To Sound	Feet per sec.	Left Thumb.	
34	9	445	446	117	Yes	21,000	22	20	—					

One page of the Register is assigned to each person, in which his measurements at successive periods are entered in successive lines. A copy of these made at any specified date may be obtained on application by the person measured, or by his or her representative, at the cost of sixpence and postage.

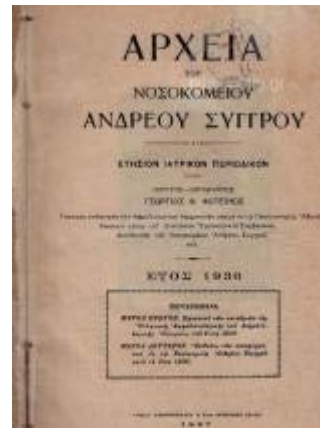
1886: εκδίδεται η *Psychopathia Sexualis* του αυστριακού ψυχίατρου -σεξολόγου **Richard von Krafft-Ebing (1840-1902)**, θέμα της οποίας είναι η σεξουαλική διαστροφή και οι παρεκκλίσεις από τον νοούμενο κανόνα φυσιολογικής σεξουαλικής συμπεριφοράς. Γρήγορα οι τεχνικοί όροι **σαδισμός, μαζοχισμός, φετιχισμός, σοδομίτης, νεκρόφιλος, παιδόφιλος** αποσπώνται από το ειδικό ιατρικό λεξιλόγιο και μετεξελίσσονται βαθμιαία σε κοινούς τόπους της γλώσσας των μορφωμένων μεσαίων στρωμάτων. Παράλληλα, **ο Krafft Ebing** επιχείρησε να θεμιτοποιήσει επιστημονικά την άποψή του ότι η ηδονή που δεν αποβλέπει στη δημιουργία νέας ζωής είναι στοιχείο διαστροφικής παθολογίας διότι αντίκειται στη φύση. Με την προσέγγιση αυτή ο **«αντικειμενικοποιημένος»** λόγος της ψυχιατρικής μετατρέπεται σε ισχυρό έρεισμα του κατεστημένου.

caricature of Krafft-Ebing.
Wellcome Library, London

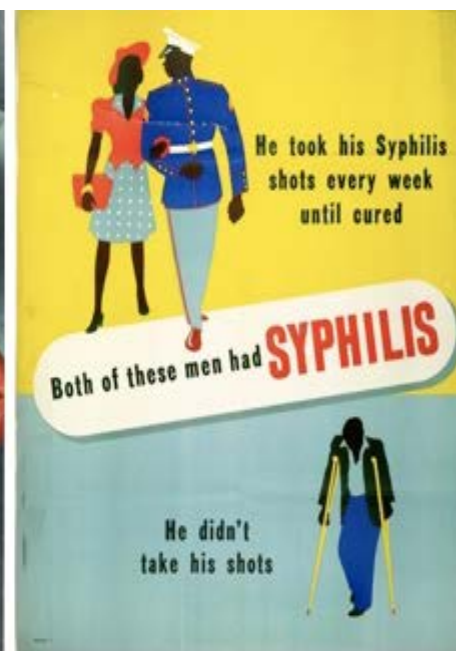
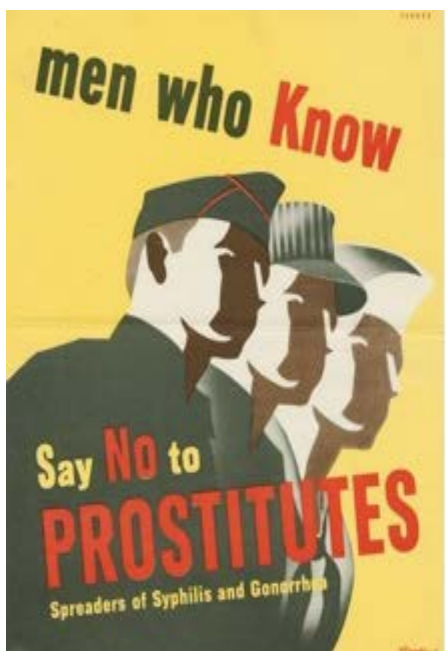

Ο **Fournier** είναι επίσης ο συγγραφέας μιας κλασικής μονογραφίας για τη νευροσύφιλη (tabes dorsalis) με τον τίτλο *La syphilis du cerveau* [Η σύφιλη του εγκεφάλου], η οποία είχε δει το φως της δημοσιότητας το **1879**. Ο ίδιος συνδυάζοντας τον ρόλο του γιατρού-ερευνητή με αυτούς του τιμητή των κοινωνικών ηθών, του εμπειρογνώμονα-συμβούλου της πολιτικής εξουσίας και του κοινωνικού αναμορφωτή **θα αναλάβει το 1901 την πρωτοβουλία για την ίδρυση της *Société Française de Prophylaxie Sanitaire et Morale*, μέλος της οποίας υπήρξε, μεταξύ πολλών άλλων επιφανών ιατρικών προσωπικοτήτων από τον διεθνή χώρο, και ο έλληνας καθηγητής της αφροδισιολογίας και δερματολογίας και διοικητής του νοσοκομείου «Ανδρέας Συγγρός» Γεώργιος Θ. Φωτεινός.**

1890 σχηματίζεται στις ΗΠΑ ένα δυναμικό κίνημα κοινωνικής μεταρρύθμισης με επικεφαλής θύλακες του ιατρικού σώματος, αλλά και με ισχυρά ερείσματα στην πολιτική τάξη, το νομικό κόσμο, τη διανοήση, τους παιδαγωγούς, ακόμα και τις φεμινίστριες, η ονομασία του οποίου είναι «**Social Hygiene Movement or Purity Crusade**».

- πρόληψη των φαινομένων εκφυλισμού, μέσω της προφύλαξης από τα αφροδίσια νοσήματα
- εφαρμόζοντας ως κύριες παρεμβατικές πρακτικές αφενός την ενημέρωση της κοινής γνώμης και ειδικά των «ευαίσθητων» ομάδων του πληθυσμού
- εκστρατεία για τη θέσπιση νομοθεσίας αναφορικά με τις προϋποθέσεις γάμου και την καταναγκαστική στείρωση.
- θέσπιση νομικού πλαισίου για την πάταξη της πορνείας

1892: ο **Max Nordau** (πραγματικό όνομα Simcha Südfeld), γιατρός, όπως ήδη αναφέρθηκε, εβραίο-ουγγρικής καταγωγής αλλά γερμανικής πολιτισμικής ταυτότητας, γιος ραβίνου, συγγραφέας και ηγετική φυσιογνωμία του Σιωνισμού, εκδίδει στη γερμανική γλώσσα το δίτομο βιβλίο του για τον εκφυλισμό (*Entartung / Degeneration*)

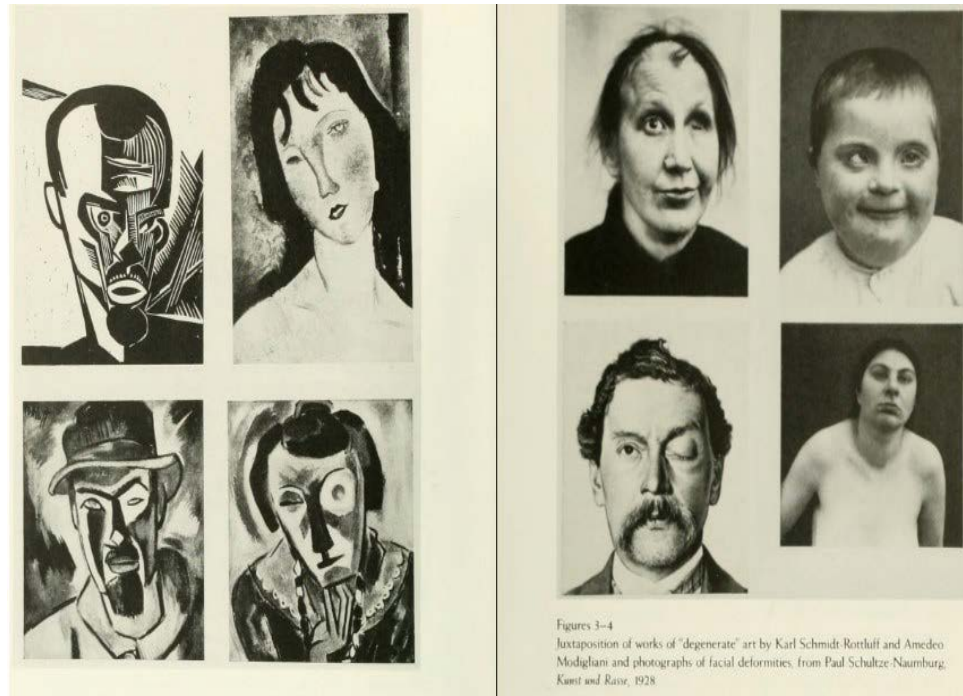

Ο **Nordau** διαφοροποιείται από τον **Lombroso** στο ζήτημα της **συσχέτισης μεγαλοφυΐας και εκφυλισμού**. Ενώ ο ιταλός εγκληματολόγος ισχυρίζεται ότι «**οι μεγαλοφυείς εκφυλισμένοι αποτελούσι προοδευτικήν δύναμιν εν τη ανθρωπότητι**», ο Nordau επιχειρεί να τεκμηριώσει την όλως αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή οι ενέργειες και γενικότερα ο ιστορικός ρόλος των «**μεγαλοφυών εκφυλισμένων**» ασκεί «**απαισίαν επίδρασιν**» και έχει ως τελική συνέπεια την καταστροφή.

Ο εκφυλισμός, κατά τον Nordau, είναι μια νόσος του νεωτερικού πολιτισμού

Όπως διατείνεται ο Nordau, «[...] τον εγκέφαλον και το νευρικόν σύστημα [του εκφυλισμένου] χαρακτηρίζουσιν εγγενείς ατέλειαι ή ανωμαλίας [...]». Για να διαπιστώσει, λόγου χάριν, κάποιος την παθολογία που αναδεικνύεται από τη συνείδηση ενός «μυστικοπαθούς εκφυλισμένου», η οποία «[...] είναι πλήρης [...] φασματωδών και αμόρφων παραστάσεων», αρκεί να παρατηρήσει τον τρόπο που η σκέψη του μετασχηματίζεται σε λόγο: η κυριολεκτική λειτουργία των λέξεων αλλοιώνεται, ενώ, ταυτόχρονα, κάμπτεται και η αιτιώδης ακολουθία μεταξύ των φράσεων

Ειδικότερα, εάν ο εκφυλισμένος ανήκει στις ηγετικές κοινωνικές τάξεις, τότε η αδράνεια του λαμβάνει το σχήμα της «μωράς αδολεσχίας περί τεχνών και γραμμάτων». Εάν πρόκειται για γυναίκα, τότε η φυσική παθογένεια μεταλλάσσεται αναπόφευκτα σε «εταιρισμό» και πορνεία. Τέλος, εάν ο εκφυλισμός αφορά άτομο του «όχλου», δηλαδή της εργατικής τάξης και του υποπρολεταριάτου, τότε η «αλητεία» γίνεται το άφευκτο πεπρωμένο του.

Figures 3-4
Juxtaposition of works of "degenerate" art by Karl Schmidt-Rottluff and Amedeo Modigliani and photographs of facial deformities, from Paul Schultze-Naumburg, *Kunst und Rasse*, 1928.

Μολονότι εστιάζει τα πυρά του στην πρωτοποριακή διανόηση (λογοτέχνες και καλλιτέχνες) λόγω του ηγετικού της ρόλου και των προβληματικών συρμών που δημιουργεί και διαχέει στη μιμητική ούτως ή άλλως αστική κοινωνία, αποκαλώντας τη μάλιστα «**διανοητικό ενούχο**» και «**φωλιά σκουληκιών**» και παρότι η ίδια η αισθητική πρωτοπορία – τουλάχιστον στη λογοτεχνία– δεν απέστρεψε το βλέμμα της από τη θεωρία του προϊόντος εκφυλισμού, ο Nordau θέτει στο στόχαστρο και άλλες κοινωνικές ομάδες, όπως τους ανάπηρους και τους κληρονομικά επιβαρυσμένους, τους οποίους και αντιμετωπίζει ως «**στίγματα**». Στο διανοητικό σύμπαν του Nordau η ευγονική ενσωματώνεται στην κοινωνικο-δαρβινική ιδεολογία, με αποτέλεσμα ό,τι έχει το στίγμα του εκφυλισμένου να θεωρείται θνησιγενές, κατώτερο, νοσηρό, επικίνδυνο και εξοβελιστέο. Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι οι μέντορές του στην ευγονική ήταν καθ' ομολογίαν του ίδιου ο Francis Galton και ο August Weismann.

George Grosz,
Dangerous Street, 1918

Ως ενδεικτικές περιπτώσεις επικίνδυνων εκφυλισμένων συγγραφέων και ποιητών αντιμετωπίζονται :

α) οι ρεαλιστές μυθιστοριογράφοι, με επιτομή τον **Emil Zola**, τους οποίους ο Nordau περιγράφει με τους εναλλακτικούς όρους «πραγματιστές» και «φυσιολόγοι», αποδίδοντάς τους μάλιστα «δυσώνυμες» ιδιότητες

β) ο **Oscar Wilde**

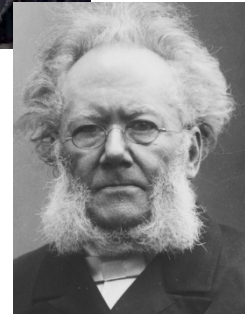
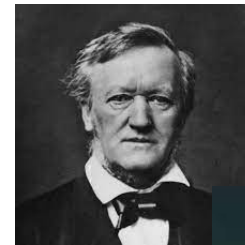
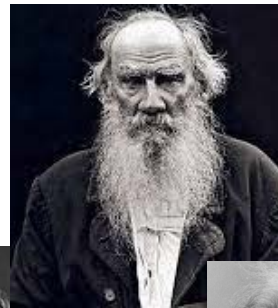
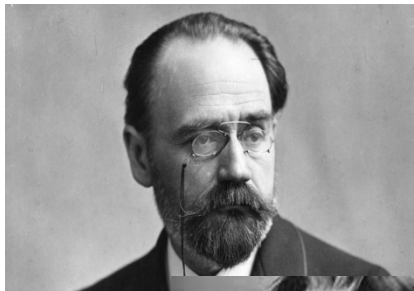
γ) οι **παρνασσικοί** και οι **συμβολιστές ποιητές** με χαρακτηριστικότερες περιπτώσεις τον **Paul Verlaine** και τον **Charles Baudelaire**, οι οποίοι κυριολεκτικά δαιμονοποιούνται και μετατρέπονται σε ανθρώπινα τέρατα

δ) ο **Λέων Τολστόι**

ε) ο **Henrik Ibsen**

στ) ο **Richard Wagner**

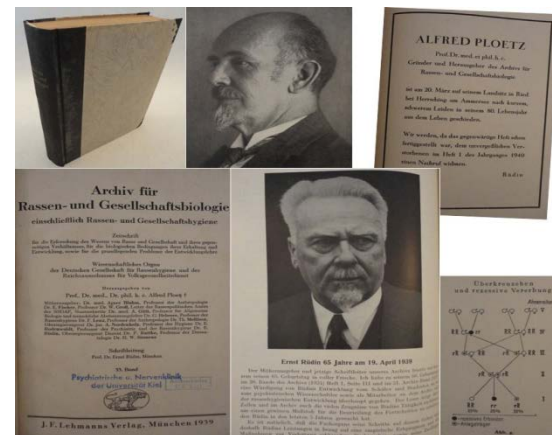
ζ) ο **Friedrich Nietzsche**.

1895: ο γερμανός γιατρός **Alfred Ploetz** εκδίδει το σύγγραμμά του *Die Tüchtigkeit unser Rasse und der Schutz der Schwachen. Ein Versuch über Rassenhygiene und ihr Verhältnis zu den Humanen Idealen, besonders zum Sozialismus* [Η υγεία της φυλής μας και η προστασία του αδύναμου. Δοκίμιο για την φυλετική υγιεινή και τη σχέση της με τα ανθρωπιστικά ιδεώδη, ιδιαιτέρως δε με τον σοσιαλισμό].

Προσεγγίζεται το «κοινωνικό ζήτημα» (soziale Frage), υπό την οπτική γωνία της φυλετικής υγιεινής:

- ✓ μιας ιατρικοποιημένης βιοπολιτικής τεχνολογίας, η οποία αποσκοπεί αφενός στη διατήρηση και βελτίωση των θετικών βιολογικών και διανοητικών γνωρισμάτων της οργανικής και εξ ορισμού ανώτερης ομάδας της άριας φυλής και του γερμανικού έθνους και, αφετέρου, στην κάθαρσή της από τα νοσογόνα και επείσακτα στοιχεία που αλλοιώνουν την ιδιοσυστασία της κλονίζοντας την εσωτερική της ισορροπία.
- ✓ μία από τις κύριες σφαίρες άσκησης βιοπολιτικής εξουσίας είναι η **σεξουαλικότητα**, γεγονός που συνεπάγεται ότι εύλογα ο έλεγχός της «[...] γίνεται το πεδίο της κανονικοποίησης και ρύθμισης που είναι αναγκαίες για τη συγκρότηση της εύτακτης μεγιστοποίησης του συλλογικού και ατομικού δυναμικού στην υπηρεσία του κράτους».

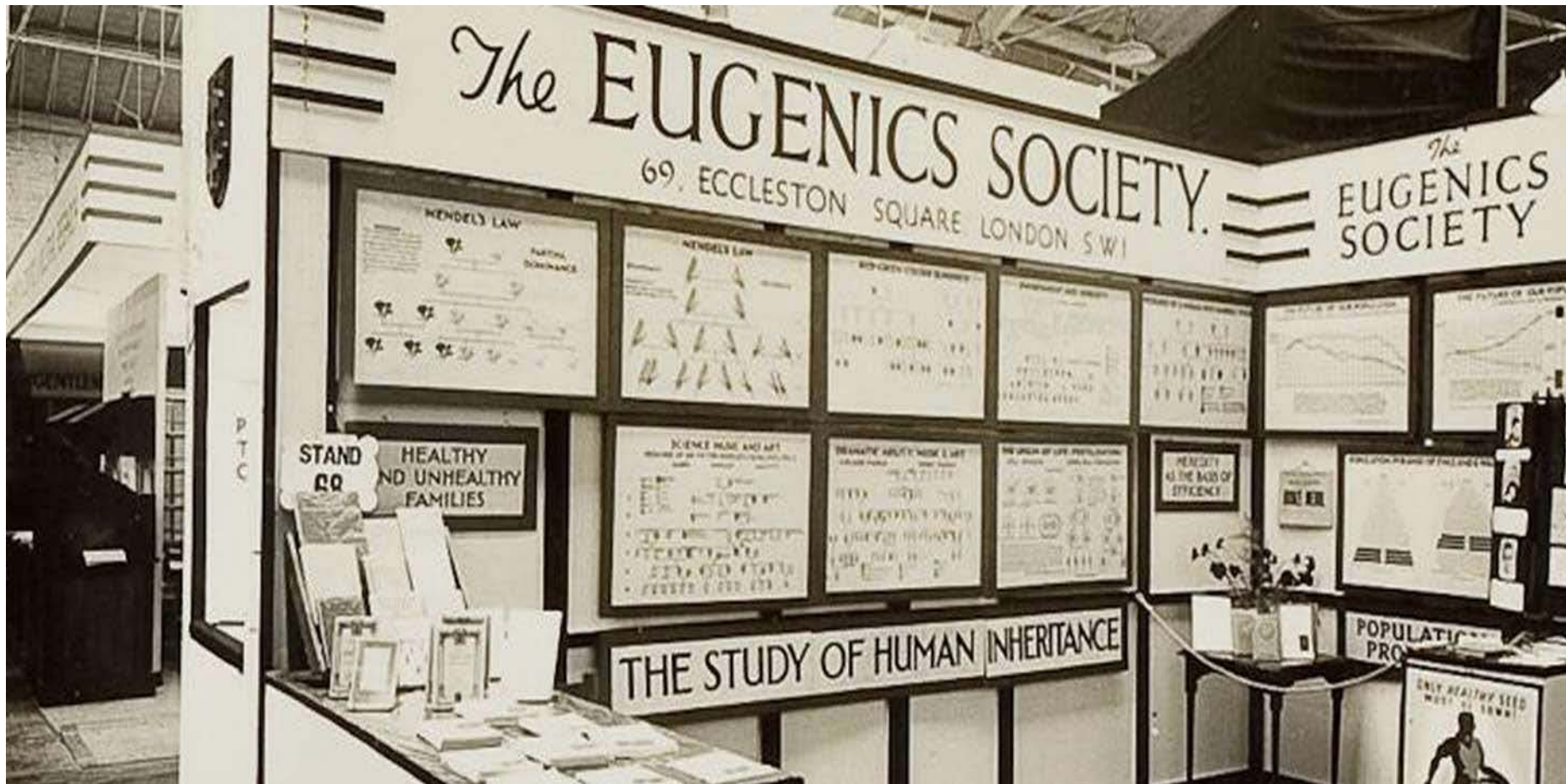
1899: ψηφίζεται στη Βρετανία ο **Defective and Epileptic Children Act**, νόμος με τον οποίο ιδρύονται ειδικές τάξεις για τα «**υστερούντα**» παιδιά, οι οποίες προσαρτώνται στα κανονικά σχολεία. Στη διάρκεια του ίδιου έτους, ο **Ernst Haeckel** εκδίδει το πιο ευπώλητο πόνημά του που τιτλοφορείται *Das Welträtsel* [Το αίνιγμα του κόσμου], στο οποίο εργαλειοποιείται η **δαρβινική θεωρία**, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι σκοπιμότητες του γερμανικού φυλετισμού, ενώ ο **Wilhelm Bölsche** δημοσιεύει το βιβλίο *Vom Bazillus zum Affenmenschen* [Από τον βάκιλλο στον πιθηκάνθρωπο], αγαπημένο ανάγνωσμα του Hitler στις αρχές της δεκαετίας του 1920.

Late-nineteenth century photograph showing a primary class. Durham County Record Office,

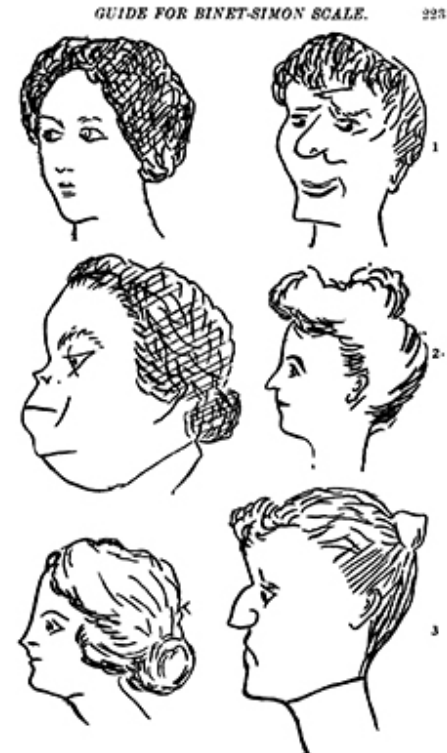
1905: με πρωτοβουλία του **Alfred Ploetz** και με τη συμβολή του **ψυχιάτρου Ernst Rüdin**, του **νομικού Anastasius Nordenholz**, του **βιολόγου Ludwig Plate**, καθώς και του **ηθολόγου Richard Thurnwald**, ιδρύεται στη Γερμανία η **πρώτη εταιρεία ευγονικής**. Πρόκειται για την ***Gesellschaft für Rassenhygiene*** (Εταιρεία Φυλετικής Υγιεινής), που αποτελεί οργανωτική έκφυση του Αρχείου για την Φυλετική και την Κοινωνική Βιολογία. Σκοπός της ήταν η συστηματική διερεύνηση της σχέσης μεταξύ φυσικής επιλογής και **«αναγκαίου βιολογικού εξοστρακισμού»**, ειδικότερα βέβαια η προστασία και περαιτέρω βελτίωση του κληρονομικά μεταβιβάσιμου βιολογικο-φυλετικού κεφαλαίου, το οποίο στοιχειοθετεί την ανωτερότητα της άριας φυλής και του γερμανικού έθνους. Είναι άξιο παρατήρησης ότι ειδικά στον κώδικα της γερμανικής ευγονικής η λέξη φυλή δεν ταυτίζεται σχεδόν απόλυτα με τη λέξη έθνος, όπως συμβαίνει στις περισσότερες περιπτώσεις (μεταξύ άλλων και στον ελληνικό εθνικισμό), αλλά είναι περιεκτικότερη, ευρύτερη και εξ ορισμού βιολογικοποιημένη.

1907: ο Galton ιδρύει την **Eugenic Education Society**, η οποία 19 χρόνια αργότερα το 1926 θα μετονομαστεί σε **Eugenic Society**. Βασίζεται στην αμέριστη συμπαράσταση του Leonard Darwin, γιου του Δαρβίνου, ο οποίος μάλιστα διετέλεσε πρόεδρος της από το 1911 έως το 1928. Μέλη της γίνονται επιφανείς πολιτικοί, γιατροί και διανοούμενοι από όλο το ιδεολογικό φάσμα της βρετανικής κοινωνίας, μεταξύ των οποίων διακρίνονται οι Winston Churchill, Harold Laski, John Maynard Keynes, Havelock Ellis, George Bernard Shaw, H. G. Wells.

Το 1908 ο ανθρωπολόγος **Eugen Fischer** μελετά τα «**νόθα του Rehoboth**», παιδιά λευκών πατέρων και μαύρων μητέρων από τη Ναμίμπια, θέλοντας να αποδείξει ότι η επιμειξία οδηγεί στη δημιουργία ανθρώπων που δεν μπορούν να επιτελέσουν κανένα άλλο ρόλο εκτός από αυτόν του σκλάβου.

Επίσης, οι **Binet και Simon** προβαίνουν στην αναμόρφωση της κλίμακας μέτρησης νοημοσύνης που είχαν επινοήσει διαρθρώνοντάς την κατά ηλικιακές βαθμίδες και επίπεδα.

THE PSYCHOLOGICAL CLINIC is indebted for the loan of these cuts and those on p. 225 to the courtesy of Dr. Oliver P. Coleman, Associate Superintendent of Schools of Philadelphia, and Chairman of Committee on Backward Children Investigation. See Report of Committee, Dec. 31, 1910, appendix.

1909: θεσπίζεται νομοθετικό πλαίσιο για την **αναγκαστική στείρωση** στις Πολιτείες της Καλιφόρνια και του Κοννέκτικατ.

1910: οριοθετεί την αφετηρία μιας δεκαετίας η οποία χαρακτηρίστηκε ως η **«χρυσή εποχή» της συφιλιδολογίας /-γραφίας**.

✓ Τότε θεσπίζεται στις ΗΠΑ ο νόμος για την απαγόρευση της πορνείας και της εμπορευματοποίησης του σώματος των γυναικών (trafficking).

Στο υπόστρωμα της νομοθετικής ρύθμισης των ζητημάτων αυτών συνυπάρχουν η χριστιανική ηθικολογία, ο ανθρωπισμός, το φεμινιστικό αίτημα της χειραφέτησης.

Συνυπάρχουν όμως επίσης:

✓ η αξιωματική **σημασιοδότηση του σώματος της πόρνης ως δαιμονικής απειλής** υπό την έννοια ενός δούρειου ίππου που είναι σε θέση να αλώσει τις αξίες της αστικής κοινωνίας και να **υποθηκεύσει την υγεία του έθνους**, καθώς και

✓ η **ενεργοποίηση των βιοπολιτικών και βιοεξουσιαστικών μηχανισμών** του κράτους.

Η συγκρότηση του νομικού οπλοστασίου για την καταπολέμηση της πορνείας θα συνεχιστεί στις ΗΠΑ το **1918** όταν θα ψηφιστεί από το Κογκρέσο ο νόμος **Chamberlain-Kahn**, ο οποίος, μεταξύ άλλων μέτρων, **απαγόρευε τη λειτουργία οίκων ανοχής και προέβλεπε για όσες πρόσφεραν σεξουαλικές υπηρεσίες έναντι αμοιβής ποινή φυλάκισης.**

1911: εκδίδεται η πρώτη μορφή της *Παρακμής της Δύσης* του **Oswald Spengler (1880-1936)**. Είναι η βίβλος του σκεπτικισμού και της ηρωικής απαισιοδοξίας αναφορικά με τα αποθέματα ζωτικότητας του «φαιουστικού» Δυτικού πολιτισμού. Σε ολοκληρωμένη και οριστική μορφή το εμβληματικό αυτό βιβλίο που πραγματεύεται την **οργανικότητα**, την **κυκλικότητα** και τις **μορφολογικές αναλογίες των οκτώ «μεγάλων πολιτισμών»** (αιγυπτιακός-κρητομινωικός, βαβυλωνιακός, ινδικός, κινεζικός, ελληνο-ρωμαϊκός, αραβικός-βυζαντινός, μεξικανικός, δυτικός), οι οποίοι, κατά τον συγγραφέα, υλοποίησαν τον ιδιαίτερο ψυχισμό των λαών που τους δημιούργησαν.

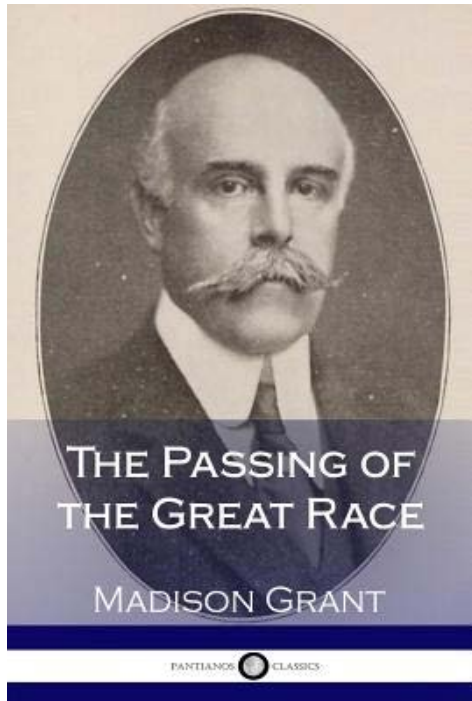

1912: ιδρύεται στο Παρίσι η εσωτερικά ρευστή **Γαλλική Εταιρεία Ευγονικής** (Société française d' eugénique), στην οποία **συμμετέχουν** σημαντικά ονόματα της ακαδημαϊκής κοινότητας, όπως ο γυναικολόγος και εισηγητής της ιδέας της **καλλιπαιδίας** Adolphe Pinard, ένθερμος υποστηρικτής της θετικής ευγονικής, ο κοσμήτορας της Ιατρικής Σχολής του Παρισιού Louis Landouzy, ο καθηγητής της Σχολής Θετικών Επιστημών Frédéric Houssay, ο δημογράφος Lucien March, ο τιμημένος με βραβείο νόμπελ φυσιολόγος Charles Richet, που ερωτοτρόπησε με την αρνητική ευγονική, και ο παιδίατρος Eugène Apert.

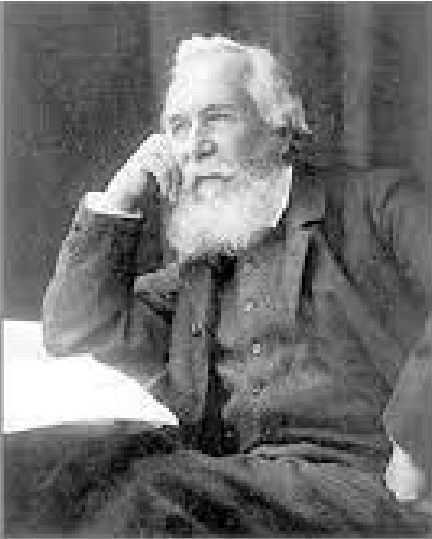
Στη διάρκεια του ίδιου έτους η **Τρίτη Δημοκρατία**, εκμεταλλευόμενη αλλά και εντείνοντας τεχνηέντως τις κοινωνικές φοβίες, **θεσμοθετεί ένα ιδιότυπο καθεστώς ελέγχου και, ταυτόχρονα, εξαίρεσης για τους Τσιγγάνους**, οι οποίοι πλέον για να μη θεωρηθεί ότι λόγω της νομαδικότητάς τους ανήκουν σε μια **«ξεχωριστή εγκληματική κατηγορία»** απαιτείται να φέρουν **δίκην ταυτότητας** ένα **ανθρωπομετρικό βιβλιάριο καταγραφής των χαρακτηριστικών τους**. Πρόκειται για την εφαρμογή ενός μέτρου **«ανθρωπομετρικής φυλετικοποίησης»**.

1916: εκδίδεται στις ΗΠΑ το βιβλίο του **Madison Grant, *The Passing of the Great Race. The Racial Ground of European History*** [Η πτώση της εξαιρετικής φυλής. Το φυλετικό θεμέλιο της ευρωπαϊκής ιστορίας]. Ο συγγραφέας, επίλεκτος νομικός και απόφοιτος των Πανεπιστημίων **Yale** και **Columbia**, θετικιστής και λάτρης του επιστημονισμού, σφοδρός **πολέμιος της μετανάστευσης «κατώτερων φυλών» και της ιδεολογίας του «χωνευτηρίου»**, υπό το κράτος του φόβου για την πιθανολογούμενη αλλοίωση που θα επέφεραν τα ισχυρά μεταναστευτικά ρεύματα μη προνομιούχων πληθυσμών στις ΗΠΑ και κάνοντας επίκληση υποτιθέμενων εμπειρικών επιστημονικών μεθόδων (πχ. του κεφαλικού δείκτη), **ανάγει το σχήμα του κρανίου σε ειδοποιό γνώρισμα της φυλετικής ταυτότητας ενός πληθυσμού.**

1917: ο **Ernst Haeckel** στο βιβλίο του *Ewigkeit [Αιωνιότητα]* καταγγέλλει ως «προδοσία της λευκής φυλής» το γεγονός ότι οι αντίπαλοι της Γερμανίας στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο χρησιμοποίησαν ένοπλα σώματα από «κατώτερες» φυλές για να κάμψουν την αντίστασή της. Στο ίδιο βιβλίο εξισώνει την απώλεια της ζωής ενός γερμανού στρατιώτη με τη ζωή εκατοντάδων έγχρωμων «υπανθρώπων», θεωρώντας καταστροφική για την άρια φυλή και τον δυτικό πολιτισμό καθολικά την καταλλαγή του αέναου φυλετικού ανταγωνισμού, καθώς και τη γενετική επιμειξία «ανώτερων» και «κατώτερων» φυλετικών ομάδων.

Ernst Haeckel

Ewigkeit
Weltkriegsgedanken über
Leben und Tod, Religion und
Entwicklungslehre

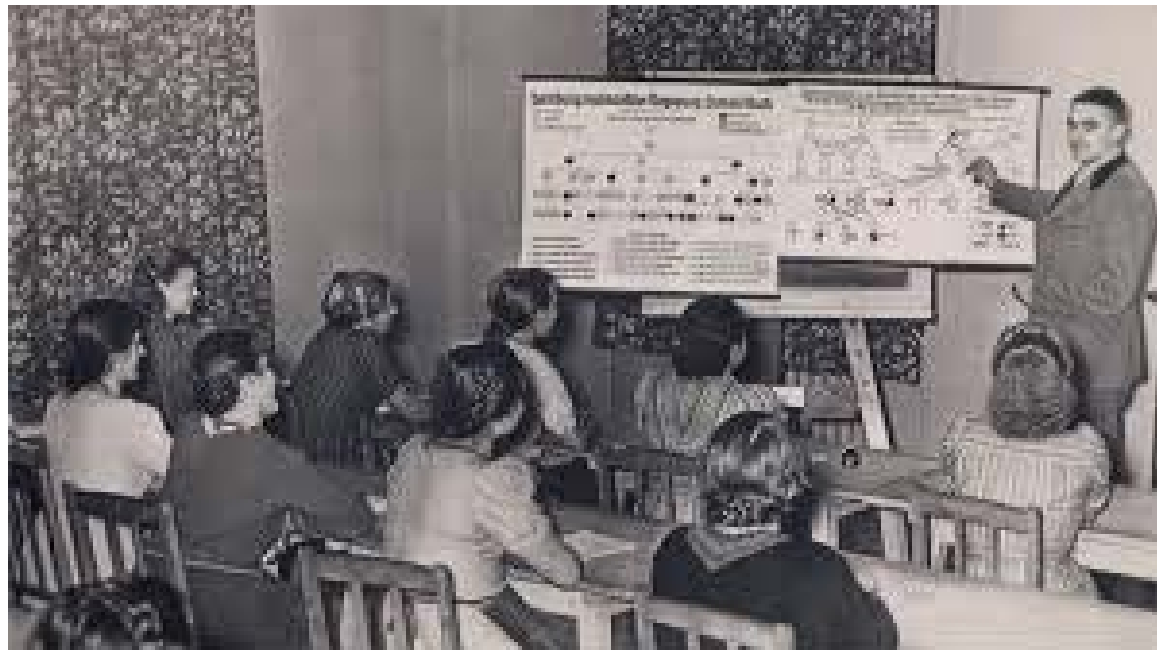

1921: οι **Fritz Lenz, Eugen Fischer και Erwin Bauer** εκδίδουν το βιβλίο ***Grundriss der menschlichen Erblichkeitslehre und Rassenhygiene*** [Θεωρία της ανθρώπινης κληρονομικότητας και της φυλετικής υγιεινής], το οποίο έμελλε να αποτελέσει τη **βίβλο** του γερμανικού ευγονικού κινήματος και να επηρεάσει καθοριστικά τους **ναζιστές ευγονιστές, συμπεριλαμβανομένου και του ίδιου του Hitler**. Οι έννοιες, οι αναλυτικές κατηγορίες και οι άξονες της επιχειρηματολογίας προέρχονται από τον **συγκερασμό της ευγονικής με τη φυσική ανθρωπολογία, την παθολογία των βιομετρικών αποκλίσεων, τη γενετική και τη δημογραφία**. Συγκροτείται με τον τρόπο αυτό **το κράμα που προσδίδει επιστημονικοφανές έρεισμα στη φυλετική υγιεινή, κύρια συνιστώσα της οποίας ήταν η αρνητική ευγονική**.

1923: συγκαλείται το δεύτερο διεθνές συνέδριο ευγονικής στη Νέα Υόρκη. Παράλληλα, ο **Fritz Lenz** καταλαμβάνει την πρώτη πανεπιστημιακή έδρα που συστάθηκε στη Δημοκρατία της Βαϊμάρης με **γνωστικό αντικείμενο τη φυλετική υγιεινή**. Αυτό συμβαίνει στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου. Υπολογίζεται όμως ότι ως αυτοτελές μάθημα η **ευγονική διδάσκεται τουλάχιστον στο ένα τέταρτο των ιατρικών σχολών των γερμανικών πανεπιστημίων αρχής γενομένης από το έτος 1914.**

Η ακαδημαϊκή θεσμοποίηση της φυλετικής υγιεινής είναι πλέον αδιαμφισβήτητο γεγονός. Το ίδιο έτος εισάγεται στην Ελλάδα με νομοθετικό διάταγμα ο θεσμός του βιβλιαρίου **υγείας** (= ιατρικό ιστορικό εργαζομένου και πιστοποιητικό υγείας) για τα «επαγγέλματα υγιεινής», όσα δηλαδή σχετίζονταν με την παραγωγή, διακίνηση και πώληση τροφίμων και γλυκών, καθώς και με την προσφορά συναφών υπηρεσιών, όπως επίσης όσα συνδέονταν με ξενοδοχεία, κουρεία και λουτρά.

1929 : ιδρύεται η **Εθνικοσοσιαλιστική Ένωση των Γερμανών Γιατρών** (Nationalsozialistischer Deutscher Ärzte Bund), κύριος σκοπός της οποίας καθορίζεται να λειτουργεί ως δεξαμενή σκέψης για το ναζιστικό κόμμα και να συμβάλει ουσιαστικά στην κοινωνική προώθηση και συναίνεση των ρυθμίσεων που αφορούν τη φυλετική υγιεινή.

Στη διάρκεια του ίδιου έτους στην Ελλάδα θεσπίζεται ο **Νόμος 4397 «Περί Στοιχειώδους ή Δημοτικής Εκπαιδύσεως»**. Περιλαμβάνει ειδική πρόβλεψη για την αντιμετώπιση των «**ανωμάτων**» μαθητών και τις δυνατότητες φοίτησής τους.

Ο όρος «**ανώμαλα**» αφορά τρεις κατηγορίες παιδιών:

- α) τα «**πνευματικώς ανώμαλα**», ήτοι αυτά που πάσχουν από νοητική υστέρηση-αναπηρία,
- β) τα «**ιατρικώς ανώμαλα**», δηλαδή όσα παρουσιάζουν σωματικές ή νευρολογικές μειονεξίες οι οποίες επικαθορίζουν τη διανοητική τους κατάσταση
- γ) τα «**ηθικώς ανώμαλα**», κατηγορία που περιλαμβάνει όσα παιδιά θεωρείται ότι είναι θύματα ψυχικών νόσων και σοβαρών νοητικών διαταραχών.

Από τη δεκαετία του **1930** έως το **1972**, όταν και αποκαλύφθηκε η σκανδαλώδης και αποτρόπαια υπόθεση, διήρκεσαν –εν γνώσει των υπηρεσιών υγείας του αμερικανικού κράτους– τα ιατρικά πειράματα σε βάρος φτωχών μαύρων Αμερικανών στο Tuskegee στην περιοχή Mason County της Πολιτείας της Αλαμπάμα.

Ο ναζιστικός νόμος του 1933, που αποτέλεσε προτεραιότητα για τον Hitler, σύμφωνα με τις εκμυστηρεύσεις του στον προσωπικό του γιατρό Karl Brandt, **επιβάλλει τη στείρωση με χειρουργική επέμβαση «όσων [Γερμανών] έχουν προσβληθεί από μια κληρονομική ασθένεια»** και πάσχουν από **«γενετική ανωμαλία»**, είτε σωματική (συγγενείς δυσμορφίες, χορεία του Huntington, τύφλωση, κώφωση) είτε ψυχική και νοητική (σχιζοφρένεια, μανιοκατάθλιψη, επιληψία). Στους επιδεχόμενους στείρωση συγκαταλέγονται τόσο οι αλκοολικοί, όσο και οι εξαρτημένοι χρήστες ναρκωτικών ουσιών (κυρίως οπίου, μορφίνης, κοκαΐνης και μεθαδόνης), οι οποίοι κηρύσσονται **«εχθροί του Ράιχ»**: παρακμιακά όργανα της **«έκπτωσης του λαού»** και της **«υπονόμευσής»** του από τον εβραϊκό παράγοντα.

- ✓ Μετά τη θέσπιση του νόμου αυτού κανένας γάμος δεν κυρωνόταν στο γερμανικό Ράιχ εάν οι μελλόνυμφοι δεν κατέθεταν στις αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους πιστοποιητικό υγείας και αρτιμέλειας (Ehegesundheitszeugnis).
- ✓ **Ο αριθμός των υπό στείρωση Γερμανών ανερχόταν έως το 1939 περίπου σε 410.000.**

15 Σεπτεμβρίου 1935 θεσπίζονται οι Νόμοι της Νυρεμβέργης «για την προστασία του αίματος και της τιμής της γερμανικής φυλής» (Gesetz zum Schutz des deutschen Blutes und der deutschen Ehre), **καθώς και για την υπηκοότητα** (Reichsbürgergesetz), οι οποίοι παίρνουν τη μορφή διατάξεων στον Αστικό Κώδικα **απαγορεύοντας τους μεικτούς γάμους και τις σεξουαλικές σχέσεις μεταξύ Αρίων και Εβραίων** (ή Τσιγγάνων ή άλλων «κατώτερων» φυλών) **ως «εγκλήματα κατά της φυλής»** (Rassenschande).

➤ Δημιουργείται έτσι το αυστηρό και ανελαστικό νομικό πλαίσιο το οποίο θεσπίζει την **κατηγοριοποίηση των Εβραίων σε τρεις ομάδες με αποκλειστικό κριτήριο όχι, όπως θα αναμενόταν, βιολογικο-φυλετικά-ανθρωπολογικά γνωρίσματα, αλλά τη θρησκεία των τεσσάρων παππούδων:**

α) τους «καθαρούς» Εβραίους, οι οποίοι θεωρούνταν καθ' ολοκληρίαν Εβραίοι και ανέρχονταν στη Γερμανία σε 502.000,

β) τους «μεικτούς» (Mischlinge) Εβραίους πρώτου βαθμού, που γεννήθηκαν από επιγαμίες Γερμανών και Εβραίων και είχαν δύο εβραίους παππούδες, και

γ) τους «μεικτούς» Εβραίους δευτέρου βαθμού, με έναν εβραίο παππού.

Μετά την ολοκλήρωση της Δίκης των ναζί γιατρών στη Νυρεμβέργη το 1946-1947, η οποία αφορούσε, ωστόσο, αποκλειστικά και μόνο την περίοδο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου (πειράματα στα ναζιστικά στρατόπεδα) και όχι το σύνολο των μέτρων της ναζιστικής «φυλετικής υγιεινής», όπως το πρόγραμμα της καταναγκαστικής ευθανασίας T-4, **θεσπίζεται ο ιατρικός κώδικας δεοντολογίας της Νυρεμβέργης, κεντρικό στοιχείο του οποίου αποτελεί η συναίνεση των υποκειμένων για κάθε ιατρική πράξη ή πείραμα. Ο Κώδικας αυτός συμπληρώθηκε το 1964 από τη Διακήρυξη του Ελσίνκι**

Μετά το 1945, πλην εξαιρέσεων ασφαλώς, ο όρος **ευγονική εξαφανίστηκε από το ιατρικό λεξιλόγιο και τον δημόσιο λόγο**. Παρά ταύτα, το ερευνητικό πεδίο δεν εγκαταλείφθηκε, αλλά αντίθετα έχοντας υποστεί μια μορφή πολιτικά και επιστημονικά ορθής συγκάλυψης απέκτησε νέο εννοιολογικό περιεχόμενο, νέα εργαλεία, νέες πρακτικές και νέο προσανατολισμό. Πολλά προπολεμικά ερευνητικά ινστιτούτα διατηρήθηκαν αλλάζοντας απλώς ονομασία.

Every 15 seconds \$100 of your money goes for the care of persons with bad heredity such as the insane feeble-minded, criminals & other defectives

Some people are born to be a burden on the rest.

This light flashes every 16 seconds

Every 16 seconds a person is born in the United States.

This light flashes every 7 1/2 minutes

Every 7 1/2 minutes a high grade person is born in the United States will have ability to do creative work & be fit for leadership. About 4% of all Americans come within this class

